

Nick Brokhausen

Šepot ve vysoké trávě

**Tajné operace speciálních jednotek
ve vietnamské válce**

OMNIBOOKS

Nick Brokhausen

Šepot ve vysoké trávě

Tajné operace speciálních jednotek

Chtěl bych mít dvě armády; jednu s nádhernými děly, tanky, vojáčky, štáby se slavnými vetšými generály a plukovními důstojníčky starajícími se o vyměšování svých generálů nebo o honosná sídla svých plukovníků; armádu, která by se za mírný poplatek předváděla na každém tržišti v zemi.

Ta druhá by byla skutečná armáda tvořená výhradně mladými nadšenci v maskovacích uniformách, která by se neukazovala, ale od ní by se vyžadovalo obrovské úsilí, a která by se cvičila ve všech možných fíglech. To je armáda, ve které bych rád bojoval.

Jean Larteguy (Jean Pierre Lucient Osty)
The Centurions

Věnování

Tato kniha je věnována mužům, kteří se mnou sdíleli zkoušky ohněm války, a těm, kdo dodnes podporují čest a věrnost pluku Speciálních sil.

Nejvíc je věnována těm padlým, kterým jsme dnes zavázáni.

Prezidentské ocenění jednotky (armáda)
za mimořádnou statečnost
Studijní a pozorovací skupině
amerického velitelství vojenské pomoci,
Vietnam

Studijní a pozorovací skupina je oceněna za mimořádnou statečnost, velké bojové úspěchy a neochvějnou věrnost při uskutečňování

nevyhlašovaných přísně tajných misí hluboko za nepřátelskými liniemi v jihovýchodní Asii. Dobrovolníci zařazení do všech druhů vojsk ozbrojených sil a zejména do Speciálních jednotek americké armády, pozemních, vzdušných a námořních jednotek skupin Speciálních jednotek bojovali v oficiálně popíraných akcích, které nesmírně přispěly k americkému válečnému úsilí ve Vietnamu. Průzkumné týmy skupiny Speciálních operací sestavené z vojáků Speciálních jednotek a místních vojáků pronikaly do nejnebezpečnějších nepřátelských bašt v divočině laoských džunglí a do úkrytů ve východní Kambodži. Tyto malé týmy pronásledované lidskými pátrači a dokonce stopovacími psy získávaly strategickou výhodu, překonávaly početně silnějšího nepřítele a unikaly mu při odhalování klíčových zařízení, záchraně sestřelených pilotů, nasazování odposlechů, min a elektronických čidel, při získávání cenných nepřátelských zajatců, přepadání konvojů, vyhledávání a posuzování cílů pro nálety B-52, a působily protivníkovi ztráty výrazně převyšující ztráty vlastní. Když začala být nepřátelská protiopatření nebezpečně účinná, operátoři Speciální operační skupiny své metody inovovali, od seskoků z velké výšky a neobvyklých výbušných zařízení až po taktiku pocházející z francouzských a indiánských válek. Roty a čety Hatchet Force vedené Speciálními jednotkami bojujícími se svými montagnardskými, čínskými, kambodžskými a vietnamskými spojenci podnikaly odvážné přepady klíčových nepřátelských zařízení v Laosu a Kambodži, ničily velká skladiště střeliva a dalších zásob a blokovaly nepřátelské silnice, aby přiškrtily tok vojenských zásob do Jižního Vietnamu. Přeshraniční operace Skupiny speciálních operací se ukázaly být účinným soustředěním sil na klíčové cíle a donutily severovietnamskou armádu vyčlenit padesát tisíc vojáků k zabezpečení týlových oblastí daleko od bojišť v Jižním Vietnamu. Tyto nebezpečné mise Skupiny speciálních operací podporovaly dopravní a vrtulníkové letky amerického a jihovietnamského letectva společně s předsunutými leteckými návodčími a vrtulníkovými jednotkami americké armády a námořní pěchoty. Tito odvážní letci často létali silnou palbou k vyzvednutí příslušníků Skupiny speciálních operací ze zdánlivě beznadějných situací a zachraňovali životy obětavým nasazením svých vlastních. Vietnamské hladinové námořnictvo Skupiny speciálních operací – vycvičené a podporované americkými Navy SEALs – odvážně napadalo severovietnamské pobřeží a vítězilo nad severovietnamským

námořnictvem, zatímco týmy jihovietnamských agentů pronikaly do samotného srdce Severního Vietnamu. Přes ztráty, které se někdy stávaly všeobecnými, příslušníci Skupiny speciálních operací nikdy nezaváhali a po celou válku bojovali stejným způsobem a se stejnou oddaností a neohrožeností, jakou se Skupina speciálních operací vyznačovala od úplného začátku. Bojové schopnosti, vojenské dovednosti a málo známé oběti Studijní a pozorovací skupiny zachránily mnoho amerických životů a poskytly model působení budoucích amerických jednotek speciálních operací.

Autorova poznámka

Šepot ve vysoké trávě je osobní záznam dojmů z bouřlivých dob a událostí. Není určen pro lidi s delikátní vnímavostí nebo pro ty, kdo nejsou seznámeni s vojenským slangem a příšerným smyslem pro humor, který pomáhá otupit realitu boje na život a na smrt.

Začal jsem ho psát jako katarzi, abych se při osvětlení určité historie a statečnosti osob, s nimiž jsem sloužil, zbavil démonů. Tento pohled nevychází z vznosných vrcholů bojových hlášení, archivů oficiálních rozkazů nebo ohromných vojenských pokladů strohých a vlašných zpráv z bitev postrádajících zmínky o útrapách zúčastněných. Jsou to moje úvahy jako účastníka a pozorovatele. Jsou kruté, rouhavé a prošpikované drsným humorem těch z nás, kdo přežili. Omlouvám se za to, že nejsou vždy psané chronologicky. Existují další skvělé knihy, které taková historická kritéria splňují.

Mým cílem bylo ukázat čtenáři, jak vypadala každodenní válka, když jsme byli v akci a pokoušeli se ji fyzicky a psychicky přežít, a nechtěl jsem napsat knihu, která by byla jen seznamem neustálé řady misí, s návratem z nichž jsme nepočítali.

Všichni jsme na každé misi obvykle dostávali naloženo. Někdy jsme mohli zůstat na zemi jen dvacet minut, než nás museli stáhnout, protože bychom jinak nepřežili. Někdy to byla cesta domů, která se nedala přežít. Měli jsme vynikající vzdušnou podporu statečných pilotů; piloti vrtulníků

pro nás létali s vědomím, že nejde o to, jestli bude jejich vrtulník sestřelen, ale kdy se to stane.

Během psaní této knihy jsem dospěl k hlubšímu ocenění naší skvělé republiky, té doby a neuvěřitelné houževnatosti nás, lidí. Vietnam byl obdobím obrovského zmatku a svárů v naší společnosti, ovšem zmírněných étosem povinnosti, cti a vlasti, který utvářel moji generaci.

Tyto klíčové hodnoty si zachováváme dodnes; předali jsme je svým dětem a objeví se vždy, když jsou naši potomci vtaženi do zatěžkávací zkoušky války.

Největší tragédií, která může potkat jakékoliv lidi, je ztráta ducha „MY“, sdílení ideálů a kultury. Moje generace byla svědkem právě takového rozpadu, a kam to může vést, když jsme sledovali, jak se země dělí na části. Přišli jsme domů do rozkladu, který začal v nás.

Když to uzavřu, jsou to příběhy mého mládí psané před skoro čtyřiceti lety, kdy byly moje vzpomínky docela čerstvé. Tato kniha nebyla nikdy zamýšlena jako běžná literatura a není to ani odborná kniha. *Šepot ve vysoké trávě* je holdem jednotce, historii jejích úspěchů a odvážným svérázným postavám, které projevily pod palbou opravdovou statečnost a oddanost misím a sobě navzájem. Tyto postavy a události zůstanou v mé paměti navždy živé.

Předmluva

Šepot ve vysoké trávě je druhou knihou popisující mé vzpomínky na události a lidi, kteří se mnou sloužili ve Velitelství vojenské pomoci Vietnamu, Studijní a pozorovací skupina (MACVSOG), Velení a řízení Sever (CCN). CCN bylo potomkem Delt, Velení a řízení Střed (CCS) bylo následníkem Omegy a Sigma byla u zrodu Velení a řízení Jih. Naším úkolem v CCN byly hluboké průzkumné průniky do nepřátelského vnitrozemí a na jeho předsunutá bojiště. Plnili jsme rozkazy, které jsme dostávali hierarchií velení v Saigonu pod vedením Sboru náčelníků štábů a lidí ve virginském Langley. Hlásili jsme veškeré pozemní aktivity nepřítele. Když se mise nedařila, jako projev zodpovědnosti a vzájemné úcty jsme se sami zachraňovali. Uskutečnili jsme stejný počet misí Bright Light (kódový

název ozbrojených záchranných jednotek; pozn. překl.) jako průzkumných výsadek.

Kniha začíná tam, kde končí první kniha *Výsadek v džungli*. Se svými týmovými kolegy Macem a Cookem jsem byl dost dlouho pohromadě na to, abychom se z hlediska naší schopnosti přežít a dokončit misi, kterou jsme dostali přiděleni, stali „jedním tělem“. Mac je produktem Alabamy s bohatými bojovými schopnostmi a je velitelem našeho Průzkumného týmu Habu. Cook i já máme vyšší hodnost než on, ale díky svým zkušenostem je on velitelem, naším Jedna-nula (americký velitel průzkumného týmu; pozn. překl.). Cook je také z Jihu a už má za sebou jeden bojový turnus. Kromě toho kdysi absolvoval školu Rangerů a neustále ho popichujeme kvůli jeho „rangerství“. S oblibou ho titulujeme jako šéfa komanda. Cook je náš Jedna-dvojkou (třetí Američan v hierarchii velení průzkumného týmu; pozn. překl.) a já jsem Jedna-jednička (druhý Američan v hierarchii velení průzkumného týmu; pozn. překl.). My, jako jednotka, jsme ve skutečnosti vším, čím chtějí Rangeri být a ještě něčím víc, ale ten titul Cookovi sedí jako vojenský nátěr.

Habu operuje z Danangu ze základny zvané Marble Mountain. To jsou naše kasárna a logistické místo, ale používáme také předsunuté operační základny zvané výchozí místa, kde se spojujeme s leteckou podporou a odkud vycházíme na mise.

Týmy jsou normálně složeny ze dvou Američanů a šesti montagnardských vojáků z kmenových území, kterým něžně říkáme „Yardové“ nebo „lidičky“, a také čínských Nungů a nějakých Vietnamců. Jednotlivé týmy bývají obvykle sestavené z příslušníků jednoho kmene. Vybírají se z místních lidí jednotlivých horských kmenů. Jsou to v bojích ostřílení veteráni s válečnou kulturou. Máme týmy kmene Bru, Sedang, Rhade a dalších etnických skupin. Všichni Američané jsou poddůstojníci nebo důstojníci a naše vzájemné pouto je více bratrské než v běžné armádní struktuře. Až na několik výjimek jsme převážně speciální síly a jednotka je složená výhradně z dobrovolníků. V tomto ohledu jsme klasickým příkladem sociálního tlaku, aby se všichni zúčastnění chovali určitým akceptovaným způsobem, protože splnění mise není možné bez štěstí, schopností a mimořádné palebné síly... a to všechno je tam potřeba současně. Vzhledem ke skutečnosti, že operujeme v soustředěných nepřátelských předsunutých jednotek, jsme neustále obklíčení.

Používáme zvláštní hodnostní systém, protože všechny SOG týmy jsou pravými meritokraciemi. Ať už má ten nejzkušenější jakoukoliv hodnost, je velitelem týmu, takže můžete mít poručíka nebo kapitána podřízeného obyčejnému rotmistrovi. Pro neinformované lidi můžeme ve vztahu k našim důstojníkům vypadat jako až příliš neformální, ale je tomu právě naopak, protože je bereme jako bratry a spoluspiklence v našem společném úsilí o přežití. Vojenská disciplína se nerozpadla, jak to může podle našich skopičín někdy vypadat. Vojenská disciplína se naším společným utrpením místo toho zvýšila. Tento systém podporuje talentované a udržuje naše ztráty natolik nízké, že si myslíme, že máme šanci přežít. To první je vynikající představa a to druhé je iluze.

Spojuje nás vzájemná důvěra stvrzená přežitím při mnoha příležitostech blízko zničení jako soudržná bojová jednotka. Tým je vším. Jsme rodina, a proto jsme svým způsobem Montagnardové nebo jakákoliv jiná etnická skupina, z níž pocházejí naše „lidičky“. Ještě důležitější je, že jsme velká osina v zadku PAVN, Vietnamské lidové armády. Naše operace vážou tisíce nepřátelských vojáků v jejich snaze nás zničit. Působíme mnohem větší škody jejich bojovým útvarům a jejich schopnosti vést válku, než konvenční jednotky. Aby mohli s námi bojovat, musí používat radiostanice a musí nasazovat své jednotky, aby nás obklíčily a zničily, což vytváří situace s mnoha cíli pro letectvo.

Tam, kde kniha začíná, jsem přežil, abych zjistil, že válka a mise jsou stále obtížnější. Nepřítel začal používat speciální protiprůzkumné útvary, aby nás pronásledovaly, když nás objeví na svém území. Pro mnohé z nás začínají být mise jednosměrnou jízdou a ztráty rostou.

Sledujeme, jak se válka stává pro veřejnost otevřenou bolavou ránou a pro nás nedokončeným úkolem. Jako funkční bojová zpravodajská jednotka jsme na vrcholu potravního řetězce. Jako poddůstojníci a nižší důstojníci organizujeme a provádíme bojové operace, jejichž opakování by za jiných okolností vyžadovalo mnohem vyšší velitelské struktury a jejich štáby. S týmy sestavenými z několika Američanů vedoucích Montagnardy máme intuitivní místní bojové týmy, které ignorují severovietnamskou armádu a jsou skutečným přínosem.

Z bláta do louže

Když tráva šeptá, krajinou se plíží lev...

Ašantské přísloví

Kulisou mého přemítání je poklid Jihočínského moře pocákaného barvami zapadajícího slunce. Sedím na naší základně v Danangu v jednom z bunkrů na straně obrácené k moři s kbelíkem piv a než si nějaké otevřu, občas je ochlazuji sněhovým hasicím přístrojem. Chtěl jsem mít určité soukromí, abych si utřídil demony v hlavě.

Jsme zde už skoro rok a nemyslím na domov nebo dokonce na přežití, ale spíše na svou zdejší rodinu. Členové této kliky nepřítomných, tento spolek lidí s talentem pro zabíjení, se stali mými bratry a v této chvíli mojí rodinou.

Právě jsme se vrátili z plně zaslouženého odpočinkového pobytu v této zemi. Bombardovací kampaň na severu během naší nepřítomnosti zesílila. Kvůli Cookově nerozvážnosti jsme ve dvojím nebezpečí.

Začíná drobně pršet a vzduch získává před bouří přicházející z vnitrozemí přes bažiny jižně od Danangu elektrizující napětí. Je to zadumaná a přesto napjatá atmosféra, která vyhovuje mé náladě, když si vybavuji minulost a připravuji se k opětovnému oblečení do bojového postroje. Právě tohle je minulost. Pokouším se dát to všechno do souvislostí a připravit se na nový začátek.

Dva Yardové obsluhující kulomet na vrcholu bunkru se začínají smát a klábosí v jazyce bru o táborovém psovi Ugmovi. Ugmo je kříženec několika plemen včetně jakéhosi čínského plemene, které vypadá jako fabrika na vrásky, a možná jednoho nebo dvou dalších plemen. Má postavu jako trpasličí mastif a hýří superaktivním libidem. Pokud to není nějaký stroj, Ugmo se s tím pokouší o reprodukci rodu. Rozhlížím se a vidím, že dohonil jednu z táborových kachen a přitiskl ji k zemi; pokouší se s ní spářit, zatímco ta kachna v sebeobraně klove do jeho náradí. Ti Yardové to považují za nesmírně zábavné a pokřikem kachnu povzbuzují. Já to pokládám za filozoficky významné. My jsme ta kachna a situace je velký ošklivý pes se svým vlastním programem.

* * *

Po bouřlivé odpočinkové dovolené jsme zpátky v Marble Mountain, našem „domově“ ve Vietnamu. Je to také domov 15-20 částečných nebo kompletních průzkumných týmů a všichni se chovají, jako by znali nějaké temné tajemství, které se jako ubohý smrtelník teprve dozvím. Je to tajemství o tom, co to bylo konkrétně za sociální krutost, které se Cookie dopustil na odpočinkové dovolené v Saigonu. Teď čekáme.

Mými týmovými kolegy jsou Mac, který chodí na průzkumy už skoro rok, a náš nový chlápek Cook, balík potlačovaného militarismu, který na něj jednou bude mít dobrý vliv – tedy až do toho posledního pobytu v Saigonu, kde se dopustil strašného přestupku, kvůli kterému jsme získali pověst sociálních vyděděnců. Nad týmem visí černý mrak, protože to vypadá, že tyto přestupky si zaslouží jen tak pro začátek exkomunikaci a kastraci. Podle obecného názoru v armádě budeme my všichni platit za své kolektivní hříchy proti pořádku.

Dostali jsme tuhle cestu, protože jsme na ni měli nárok. Každý rok jsme měli právo na jednu odpočinkovou dovolenou v zemi a jednu někde v zahraničí. Říkali jsme jim „O & Š“, ožiračka a šoustačka. Byli byste šťastní, kdybyste dostali jednu dovolenou za rok, pokud jste nebyli Remingtonovi nájezdníci v Saigonu. Ačkoliv dovolené v zemi byly normálně třídenní, kvůli zraněním utrpěným před týdnem během mely na hlavní silnici při návratu z Danangu do tábora jsme si vyhádali tři dny navíc. Nějací dezertéři a další pakáží v třičtvrtětu se nacpali za nás a pokoušeli se nás předjet, ale když tam nebylo místo, stáhli se zpět a vypálili na náš džíp granát z M 79.

Jak ten granát narazil do opěradla sedadla, na kterém seděl Cook, utrpěl zlomeniny žeber. Naštěstí nebyl odjištěný. Mac měl pohmožděné zápěstí a záda. Já jsem zranění unikl, ale protože tým nemohl jít na misi do jejich uzdravení, já jsem je doprovodil, jelikož jsem nechtěl být přívěskem jiného týmu, když jsme mohli trsat v Saigonu. Měl jsem raději zůstat.

Bylo to skoro týden po tom, co jsme byli na průzkumných a záchranných misích. Mac zůstal na první část dovolené s Cookem v Saigonu, ale já jsem se rozhodl jet do starého francouzského přímořského letoviště Vung Tau. Užil jsem si tam nádherné čtyři dny pláže, alkoholu,

dobrého jídla a nových známých, než se tam objevil Mac a řekl mi, že se musíme vrátit do Danangu a že cestou vyzvedneme Cooka.

Poslední den ve Vung Tau, když jsem relaxoval v kavárně, jsem zažil výbuch nastražené bomby. Jakmile se prach usadil, ztratil jsem jednoho ze svých nových přátel a další byl bez nohou. Byl jsem nachystaný vrátit se na sever, kde jsem věděl, odkud nebezpečí přichází, a byl jsem na takový masakr připravený.

S Macem jsme podle plánu vyzvedli na cestě z Vung Tau Cooka. Cookie se poflakoval po Saigonu s Rangerem Rockym. Rocky je další týpek speciálních jednotek přidělený do A tábora (tábor v bojové zóně; pozn. překl.) kdesi v pustině. Jako bývalý příslušník Mobile Guerilla nebo Mike Force (skupina bojující spolu s domorodci; pozn. překl.) se zde necítí bezpečně, zejména v místech, která jsou spojena s výbušninami nebo s výskytem lidí, kteří se chovají důsledně podle pravidel.

Když jsme zpátky v House Ten, který je saigonským nervovým centrem a bezpečným místem pro praktická cvičení, tamní přítomnost Cooka a Rockyho se již považuje za škodlivou. V Saigonu už způsobili tolik problémů, že již byl v běhu standardní policejní zátah ve snaze najít je, aby je vyslechli, obvinili a rychle strčili do vězení. Vojenští policisté v Saigonu House Ten sledovali a už tam dvakrát napochodovali v úsilí je v jejich schovávačce vyčmuchat. V obou případech měli štěstí a podařilo se jim prodloužené ruce zákona uniknout. Personál v House Ten teď s nimi nechtěl mít nic společného, a ačkoliv je před pátráním schovával, začínal toho mít už dost.

Rocky teď utíkal kamkoliv, kde se mohl schovat, nepochybně s příjemnými myšlenkami na chaos, který způsobil. Jsem si jistý, že je v bezpečí, pohodlně zalezlý v nějakém vzdáleném místě vyhnanců. On a zbytek jeho A týmu jsou pravděpodobně dosud v nějaké vzdálené prdeli a jsou vděční za obklíčení severovietnamskou armádou, jen aby jim dělala společnost.

Hned po setkání s Cookiem se rychle hrneme se všemi svými věcmi ze dveří House Ten. Necháváme se odvézt na letiště s připomenutím, abychom se nevraceli dřív než za šest měsíců.

V letounu na zpáteční cestě do Danangu posloucháme s Macem Cookiem elegantně upravenou verzi těch nechutných událostí. Dokonce se nám pečlivě vyhýbá i osádka letounu. Také ona zjevně zná nějaký strašný

aspekt, který Cook ve svém líčení vynechává. Začínám se cítit sociálně syfilitický. Rocky zjevně překročil hranice zdravého rozumu natolik, že dokonce i Cook uvažuje, že se ho v Saigonu zbaví. Nadšení, že našel na poflakování jiného kámoše Rangerera, z něj vyprchalo.

Cook a Rocky jsou trvale vyloučeni z Mama Bics, našeho neoficiálního ústředí odpočinkové dovolené v centru města. Je to v podstatě rekord. Myslím, že se to dosud nikomu nepodařilo.

* * *

Cesta do Danangu trvá asi devadesát minut a hluk uvnitř letounu omezuje možnost hovoru. Využívám ten čas k přemýšlení. Speciální jednotky, jako skupina, by mohly pro armádu existovat jako mobilní blázinec. Jsou nacpané osobnostmi typu A (podle osobnostní teorie to jsou soutěživí, organizovaní, ambiciózní, netrpěliví nebo agresivní lidé; pozn. překl.), kteří mají problémy se vztekem, bývalými manželkami a mají slabost pro násilí. Je nás tady také určitá skupina, která tady byla příliš dlouho. Tito muži přišli na to, jak manipulovat s nedostatkem lidí a s neochotou mentálně vyrovnaných chlapů zapojovat se do projektů, které jako součást procesu vyjádření souhlasu zahrnují podpis sebevražedné smlouvy. Kromě prodloužené třicetidenní dovolené neustále přecházejí z projektu do projektu a pak jim chybí koule na další turnus. Jestliže přijdete do nějakého A tábora, k Mike Force nebo nějakému jinému zkratkovému slovu, jsou vždy rádi, že mají nějaké čerstvé maso. Když vás nahlásili za nedovolené opuštění odletového letiště, jste příliš cenný a důležitý pro misi, než aby vás propustili. Pokud jste ochoten tu práci dělat, Saigon vám promine skoro jakýkoliv hřích.

Jsou zde příklady, když někdo chce překročit stávající hranice chování. Nejlepším příkladem byl Jerry „Vzteklý pes“ Schreiber. V buši byl individuálně svérázný, introvertní a velice efektivní. Byl také vyhořelý. Věděl, že to má spočítané a jeho šance na přežití se blíží nule. Chtěl skončit, ale neudělal to. Jednou šel do akce jako přiřazený k jedné ze zabijáckých rot na Velení a řízení Střed a už se nevrátil. Naposledy ho viděli, jak postupuje směrem k nepříteli a teď ho oficiálně vedou jako pohřešovaného v akci. Nyní je mýtem, legendou, která zatěžuje tuhle válku. „Buš“ ho prostě spolkl.